

העלון לאברכי כולל, בני הישיבות ולכל לומדי התורה

האיחוד בהידוד

המאחד בקרבו חידודים ותשובות בהלכה ובאגדה

לע"נ ר' שמעון יהודה בן הגה"צ ר' אברהם יעקב (זיידל) עפשטיין צוקלה"ה

פרשת נשא - מ"ו לעומר - יום המיוחס
הגליון קס"ט חשיבת שנה
הה שבועות - תשע"א

כתב חידה

מהשביעית שנשמרה כהלכתה,
זכיתי בשמינית לגדולה.

על חסדי ה' לזקני,
נדרשים שמי ושם אבי.

הנקרא כשמי לתוארי זכה,
ואף נכדו שכשנינו נקרא.

מי אני?

רמז: דמות הקשורה לפרשה

להוגי שעשועות

בערש"ק הבעל"ט - פרשת בהעלתך,
לא יופיע הגליון.

הגליון הבא יופיע א"ה בערש"ק פרשת שלח

מעניינת דעצרתא

"ממושבתים תביאו לחם תנופה שטים..."
(ויקרא כ"ג י"ז).

היאך יתכן שלא יביאו במקדש 'שתי הלחם' בחג השבועות
(באופן שאין החסרון בגופו של לחם).

מעניינת דמגילתא

נהגו שאם האגב שואל בשלומי, מותר להשיבו
(עי' י"ד שפ"ה ס"א).

היכן מצינו רמז לזה ב'מגילת רות'.

דבר תורה

"צו את בני ישנאל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש. מזכר עד נקבה תשלחו אל מחוץ למחנה תשלחום ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שכן בתוכם". במדבר ה' ב' - ג'.

איתא במד"ר ז' א', 'בשעה שיצאו ישראל ממצרים, היו כל רובן בעלי מומין. למה, מפני שהיו יגיעים בטוים ובלבנים ועולים לראש הבנין... האבן נופלת וקוטעת ידו או הקורה או הטיט נכנס בעיניו והוא נסמא, והיו בעלי מומין. כיון שבאו למדבר סיני, אמר האלהים, כך הוא כבודה של תורה, שאתן אותה לזר בעלי מומין. ואם אמתין עד שיעמדו אחרים, הרי אני משהא במתן תורה. מה עשה האלהים, אמר למלאכים שירדו אצל ישראל וירפאו אותן... אבל כיון שעשו אותו מעשה של עגל, חזרו למומן ונעשו זבין ומצורעים... אמר האלהים למשה, עד שלא עשיתם את המשכן, הייתי מגלגל בדברים והיו הזבים והמצורעים מעורבים עמכם, עכשיו שעשיתם את המשכן ואני משרה שכיתי ביניכם, הפרישו אותם מכם. וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש, בשביל מה, ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שוכן בתוכם'.

דברי המדרש הללו, אודות מצבם הגופני של רוב ישראל ביציאת מצרים, שהיו בעלי מומים, וריפויים במעמד הר סיני, ובחזרתם למומן במעשה העגל, לכאורה אין מקומו בפרשתינו, אלא או בפרשת יתרו, במעמד הר סיני, או בפרשת כי תשא, במעשה העגל. וצ"ב מדוע נכתב כאן.

בהוריות י' א' מבואר, שכל טומאת נגעים היא רק על נגעים 'מהדיבור ואילך', אותם נגעים שנהיו לאחר מתן תורה. ודברי הגמ' הללו צריכים ביאור, דמה צריך 'לימוד' שנגעים שהיו קודם מתן תורה אינם מטמאים, כאשר כל החולים נתרפאו (כדלעיל וכמפורש בחז"ל בעוד מקומות הרבה), ולא שייך שישארו נגעים מלפני מתן תורה. אלא צריך לומר, שכוונת הגמ', שהלימוד הוא, שכל טומאת נגעים היא אך על נגעים חדשים שהתחדשו לאחר מתן תורה, אבל כל אותם נגעים שהיו קודם מתן תורה, ורק נסתלקו במתן תורה וחזרו בחטא העגל, אינם מטמאים, שנחשבים כנגעים ישנים.

אכן לפי ביאור זה, שרק הנגעים החדשים מטמאים, צריך ביאור מצות 'שילוח כל צרוע', דמה יש לשלח את המצורעים, כאשר נגעים אינם מטמאים, שכפי המבואר במדרש, עיקר מצוה זו נאמרה בעקבות חזרת הנגעים למצורעים לאחר חטא העגל, ומצורעים אלו אין מטמאים. ובהכרח צריך לומר, שהיו גם מצורעים שהתחיל צרעתם לאחר מתן תורה, ומצורעים הללו מטמאים, והיות ולא היה ברור מי מהמצורעים נגעו הוא לאחר מתן תורה ומי נגעו קודם מתן תורה ואינו מטמא, לכך כתבה התורה 'שהתחדשו לאחר מתן תורה', שהמצוה היא לשלח את כל המצורעים, גם את אלו שנגעם הוא מלפני מתן תורה.

ולפ"ז מבואר שפיר מדוע כתב לנו המדרש בפרשה זו את ענין הנגעים והמומים שהיו בישראל וחזרו לאחר מתן תורה, שהיא הנותנת שמחמתה יש לשלח מהמחנה 'כל צרוע'.

ואכתי צריך לבאר את דברי הפסוק 'מזכר עד נקבה תשלחו', מדוע צריכה התורה לומר לנו ציווי מיוחד על שילוח המצורעות הנקבות, שמשמע שהיה מקום לחלק ביניהם בטומאתם, הרי לא מצאנו בפרשיות אלו חילוק בין זכר לנקבה.

רבינו הגר"א זצ"ל מבאר את הפסוק בקהלת (ז' כ"ח), 'אֲשֶׁר עוֹד בְּקֶשֶׁה נִפְשֵׁי וְלֹא מִצְאֵתִי אֲדָם אֶחָד מֵאֶלֶף מִצְאֵתִי וְאִשָּׁה בְּכָל אֶלֶף לֹא מִצְאֵתִי', ששלמה המלך ע"ה אמרו על אנשי דור המדבר במעשה העגל, שכידוע מתוך שש מאות אלף שהיו, רק שש מאות איש חטאו בעגל, נמצא שאחד מאלף חטא, והוא האחד מאלף ששלמה המלך מצא, אבל אשה, בכל אלו שאמרו 'אלה אלהיך ישראל', בכל אלה לא מצאתי אשה, שנשות ישראל לא חטאו כלל בעגל, ואפילו אחת מאלף לא נכשלה.

עפ"ז מבאר המהר"ל דיסקין זצ"ל (בספר חידושי המהר"ל דיסקין עה"ת מכת"י) את פסוקי פרשתינו, שאשה שיש לה נגעים, אין ספק בדבר שהם נגעים חדשים שלאחר מתן תורה, שאילו היה זה נגעים ישנים מלפני מתן תורה, הם לא היו חוזרים אליה, שהרי הנשים לא חטאו בעגל, ועל כן לא אומרת לנו התורה, שכאשר ישנם נשים מצורעות, אות וסימן הוא שישנם כבר מצורעים חדשים שלאחר מתן תורה, ועל כן יש לשלח מהמחנה כל מצורע זכר מדיון 'כל צרוע', שמחמת הספק שמה הוא מאותם מצורעים שלאחר מתן תורה, נמצא ששילוח המצורעים הזכרים באה מחמת המצורעות הנקבות, וזה שאמר הכותב 'עד נקבה', שהנקבות הם אלו שגרמו לשילוחם של הזכרים.

ובאו כולם בברית יחד נעשה ונשמע אמרו כאחד

לחכימא ברמיזא

הרמב"ם בפיהמ"ש לאבות (פ"א מ"ג)
כותב, שהצדוקים היו אומרים על עצמם, שמודים ומאמינים בתורה שבכתב.

לפ"ז יש צורך ליישב עובדא באדם גדול מסוים.

התדע מיהו?

[ואם תדע את מי מנע רבו מלשבת עד שגילה סגולה מקניני התורה, תגלה מיהו].

מעשה רב

כשסיים ר' ראובן תפילת 'שמונה עשרה' של ערבית, ראה שאינו יכול לפסוע, היות ור' שמעון העומד מאחוריו טרם סיים את תפילתו. תוך כדי שעמד החל הש"ץ לברך ולספור 'ספירת העומר'. ר' ראובן שרצה לספור יחד עם הציבור (כמ"ש בש"ל"ה, ה"ד בבאה"ט סי' תפ"ט סק"כ), ברך וספר. כשגמר לספור ראה, שר' שמעון שעמד מאחוריו סיים את תפילתו ופסע ג"פ, ובעקבותיו פסע גם ר' ראובן, ואמר כנהוג, 'יה"ר וכי' שיבנה ביהמ"ק'.

לאחר התפילה ניגש ר' ראובן לר' שמעון ידיו, ואמר לו, שזו לו הפעם הראשונה שלא אמר 'הרחמן יהי אחירי וכי', שנהוג לאומרו לאחר ספירת העומר, זאת משום שכבר אמר מיד לאחר הספירה את היה"ר שאחר תפילת שמו"ל, שענינם שוה.

טען לו ר' שמעון, היה עליך להמתין עם פסיעותיך לאחר שמו"ע ואמירת עושה שלום, בכדי לסמוך 'הרחמן' לספירה. וגם אם לא עשית כן, בכל זאת היה לך לומר גם את הרחמן למרות שכבר אמרת היה"ר, היות שיש בזה ב' ענינים, והם אף ב' תקנות נפרדות, ומניין לך שאפשר לכורכם יחדיו.

השיבו ר' ראובן, במצוות אכן מצינו שאין עושים מצות חבילות חבילות, משא"כ בנידו"ד, שגם הרחמן וגם היה"ר שניהם ענינים תפילה לבנין ביהמ"ק במהרה בימינו, וא"כ אין ענין להתפלל על כך פעמיים בזה אחר זה, וגם אילו הייתי אומר הרחמן לפני שפסעתי, מסתבר שלא הייתי צריך לומר את היה"ר שלאחר תפילת שמו"ל.

השאלה היא, הצדק עם מי?

בין חידות

איזו הלכה מדיני יור"ד נוהגת ד' ימים בשנה, כתוצאה מ'מתן תורה'.

מעניינת דמועדא

יש שנוהגין לאכול משיירי מצה ב'פסח שני'.
היכן מצינו במקורות יום נוסף שבו נהגו כן.

מעניינת דסדרא

"ואם חס הקב"ה על כבוד הרשע אין צריך לומר על כבוד הצדיק" (במד"ב כ"ד).
היכן ניתן להוכיח ע"פ פרשתינו, שפעמים חס הקב"ה על כבודו של צדיק, יותר מכבוד עצמו.

תשובה ל"כתב חידה"

מי אני: אחיעזר בן עמישדי – נשיא שבט דן.
דמות הקשורה: לָרֶן אַחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישְׁדִי. במדבר א' כ"ב.

כשמי נקרא הראש – שכשמו של אחיעזר, נקרא הראש לגבורי דוד המלך, בתקופת היותו נרדף על ידי שאול, כשהיה בצקלג. שכאשר עלה נרדף על ידי שאול, באחד הימים חשש דוד שמה שאול יארוה לו ויבא עליו פתאום והרהרו, ועל כן חשב בליבו שימלט אלא ארץ פלשתים, בו יד שאול לא תוכל להורגו, וכך עשה, ודוד קם עם שתי נשיו ושמו מאות אנשיו, והלך אל אָכִיש מלך גת, וישב בעיר ביקט הממלכה אצל בנת.

והשודד ביקט מאכיש שיתן לו מקום באחת מערי השדה, נתן לו אכיש את צקלג, וישב בה מעט יותר מארבעה חדשים^[1]. וכל אותה התקופה, יצאו דוד ואנשיו להלחם בגבורי ובגְבָרֵי וּבְעַמְלֵי, העמים שישבו סביביו הפלשתים, והכח דוד ולא השאיר בהם נשמה^[2], ולקח את כל רכושם והביאם לאכיש, ושכאשאלו אכיש היכן פטטו ונלחמו, השיבו דוד "לָרֶן וְהָדָה לִי נֶגֶב הַיַּרְדֵּן הַקָּטָן" וְלָרֶן נֶגֶב הַקִּינִי", מקומות בישראל, על שייחושבו אכיש שדוד הבאיש בירשאל, והוא יהיה לאכיש עבד לעולם, כמפורש ל"ז בפסוקים (ש"א כ"ז א' – ב').

הראש לאותם גבורים שהיו עם דוד בצקלג, היה אחיעזר, כמפורש בפסוקים (דח"א י"ב א' – ג), וְהָאֵהָה הַבָּאִים אֶל דָּוִד לְצִקְלָג עוֹד עֶצְרוּ מִפְּנֵי שְׂאוּל בֶן קִישׁ וְהָמָה בְּגִבּוֹרִים עֲזָרָי הַמְלַקְלָג... הראש אַחִיעֶזֶר...".

ואף זכיתי לראש – שאחיעזר זכה להיות הראש בשבטו, נשיא השבט.

אחיעזר זכה להיות נשיא שבטו, מפורש בקרא (במדבר ב' כ"ה), וְנִשְׂאֵי לִבְנֵי דָן אַחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישְׁדִי". ונשיאי השבט היו 'ראש לבית אבותיהם', כמפורש בקרא (שם א' ד), וְאֶתְּכֶם יִהְיוּ רֹאשׁ לַמִּשְׁפָּה אִישׁ אִישׁ לְבֵית אֲבֹתָיו הָאֵלֶּה". ושהיותו נוספת כה 'ראש אחיעזר, שהיה ראש דגלו, של כל השבטים (למעט שבט לוי) וְהוֹלֵךְ לְאַרְבַּע בְּכוֹרוֹת, שחנן סביב למשכן כל ה' רוחות. ובכל קבוצה היה ראש, שהדגל היה נקרא על שמו. וארבעה ראשי דגל היו. יהודה במזרח (שם ב' ג'), ראובן בדרום (שם ב' א'), אפרים במערב (שם ב' ג') וכן ב'בצפון (שם ב' ה'). ככתוב, "וְדָל מִתְּחִיל דָן צִפְנָה לְבָבְתָם וְנִשְׂאֵי לִבְנֵי דָן אַחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישְׁדִי".

במנין מוכבד נמניתי – שאחיעזר נמנה במנין השבטים זקנים שנחה עליהם הרוח.

אחיעזר נמנה במנין השבטים זקנים, שלאחר מעשה האַסְפָּסָף ובכיית העם למשפחותיהם (במדבר י"ד – ט'), משה אמר לה' (שם ט'), "לֹא אוֹכַל אֲנִי לְבָדִי לְשַׂאת אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה כִּי בָדָד מִקְנִי, וְאִמְרוּ לוֹ ה' (שם ט"ז – ט"ח) – שִׂיאִסּוֹף שְׂבִיעִים אִישׁ מִזְּמִנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁהוּא יוֹדַע שֶׁמֶם זְקֵנֵי הָעָם וְשִׁטְרוּיָו, וְה' יֵאֱצִיל לָעָם מִן הַרוּחַ אֲשֶׁר עַל מֵשָׁה, וְהֵם יִשְׂאוּ עִמָּה וְיַחֲדוּ יוֹם שִׂמְחָה עִמָּם. וְלִמְעַלְמָה מַה כֵּן (שם כ"ד – כ"ה), וְאִסַּף שְׂבִיעִים אִישׁ מִזְּמִנֵי יִשְׂרָאֵל, וְנָחַם עֲלֵיהֶם הַרוּחַ, וְיִהְיֶה כְּנֹחַח עֲלֵיהֶם הַרוּחַ וְיִתְנַבְּאוּ וְלֹא יִסָּפֵר".

זקנים הללו היו ששה מכל שבט ושבט, מלבד שני שבטים שהיו רק חמשה חמשה, ובכדי שלא להטיל קצאה בין השבטים ולגרם למחלוקת ביניהם בענין זקנים, הועמד לשם גורל ביניהם, מה יהיו אלו שיזכו להיות ביניהם, ומי לא, כדאייתא בספרי בהעלתך צ"ה (ו"א כ"א), וְשִׁנְדוּיָו י"א א', בְּמִדַּר ל"ו ט', תַּחֲנוּמֵהּ הַבְּהֻלִית י"ב, וּכְפֹרֶשְׁתִי בַּמִּדְבָר כ"ו א', הוֹבֵא בִּלְיוֹט וְהַחֲלֵק לָלוֹ'.^[3]

וכשב' חז"ל (שם) מדוע זכו זקנים לתפקיד חשוב, כתבו שהם היו אותם שוטרי ישראל שיום יום הוכו על ידי הנושעים המצריים, על שלא יזדו יתור ולא תעמורו האוחזים בית ישראל, על כן קצת פר להם 'ה שחרם. וביקולטו בהעלתך תש"ו מונה המרדש את שבעים הזקנים מכל שבטי ישראל, מה הם היו. ובשבט דן מונה ששה, 'מבשט דן, גדליה ויגאל אחיעזר ואחיעזר יגאל ושיריה'. נמצא שאחיעזר נמנה במנין מוכבד זה.

ועינין שם עוד במדרש, שבהיא 'פנים אחים' לעינין מי היו שבעים הזקנים, וגם לנירסא זו נמנה אחיעזר וביקני שבטו, 'מדון, בוקי יגילי אחיעזר ואחיעזר צרי וחננאל' וביקני שטבלת ההשואות בין המנינים הללו].

ובכתבת פרשת השתתפתי – שאחיעזר היה אחד מאלו שכתבו את פרשת האזינו.

אחיעזר האזינו בכתבת פרשת האזינו^[2], מפרשת האזינו

כתבה על ידי שבעים ושמונה צדיקים מכל שבטי ישראל, וששה מהם משבטו, שבט דן, והוא ביניהם, כדאייתא במחזור ויטרי סימן ש"ג ד"ה ופרשת, בשש תשובות הגאון רבנו ניסים ב"ר יעקב ז"ל, אף פירש בר עטידה האן, "...שבועין ותמניא צדיקין, דכדאייתבה פרשת האזינו על ידיוהון. אילו חן... גדליה, יגאל, אחיעזרם, אחיעזר, דיגאל, שהי לןשבט דן".

ופשטות הדברים שאותו אחיעזר המוזכר בין צדיקי שבטו, זה אחיעזר שנתמנה לנשיא השבט, שמוינים על הנשיאים היתה על פי ה', ומסכתה ש' הפך נביאה שבט את אחד משבטי השבט^[4]. עוד אייתא שם, שדבר זה, מפרשת האזינו נכתבה על ידי שבעים ושמונה צדיקים, נרמז בסיומן פרקי הפרשה, שכתבה על שבעים מחולקת לששים פרקים, שסימנם "היו"ו ל"ך", וסימן זה בגימטריה שבעים ושמונה.

ועינין בסמוך שהבאנו את רשימת אותם שבעים ושמונה צדיקים המוזכרים שם.

למעשה קני נדרש שמי – ששמו של אחיעזר נדרש למעשה דן זקנו.

אחיעזר היה משבט דן, לכאורה פשוט הוא, שהרי היה נשיא שבט דן, כמפורש בקרא (במדבר ב' כ"ה), וְנִשְׂאֵי לִבְנֵי דָן אַחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישְׁדִי".

ושמו של אחיעזר נדרש למעשה דן זקנו, כדאייתא במדרש אגדה (במדבר א' ב'), שדרשו, "אחיעזר - אחי עזר", לָרֶן אַחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישְׁדִי. לְמִי שְׂדוּן אֲבִינוּ נִעְשָׂה אַח לַיהוּדָה בְּמִלְאֹת הַמִּשְׁכָּן, שְׁנֵאמַר (שמות ל"ה ל'), רָאָה קְרָא ה' בְּשֵׁם בְּצַלָּאֵל וְגו', ואמר (שמות ל"ח ג'), וְאֵתוּ אֶמְלִיאֵב בֶּן אַחִיעֶזֶר לְקַטֵּף דָּן, וְאִין עֲזָר אֵלֶּה יְהוּדָה..."^[5] ומבואר, ששמו של אחיעזר נדרש למעשה דן זקנו וְנִשְׂאֵי לִבְנֵי דָן אַבִּינִי, מצאנו כן רבות שקראו הנכד כבן של זקנו].

אלא שדברי המדרש הללו טעונים הבנה, היכן מצינו שדן יהודה אחיו סייעו בבניית המשכן, הרי שניהם מותו עוד לפני שהחלו עבוד השעבוד, ואילו בניית המשכן החלה קרוב למהא עשרה ימים לאחר מיתתם, שהשעבוד התחיל לאחר מיתת לוי שהאריץ ימים יותר מכל השבטים, ונמשך מאה שנה עשרה שנה, כדאייתא בסד"ר ג', וְעַל שְׁמִירָא א' ח', נִמְצָא שִׁמְשִׁית דן ויהודה ועד בניית המשכן עברו כמאה ועשרים שנה. וְהוֹדַע בְּיָאוֹר בּוֹה, נִרְדָּה לוֹ אִם יוֹדִיעִינֵי, הַגְדִּיל תּוֹרָה וְהִאֲדִירָה.

אכן המעיין בדברי רבותינו הראשונים ימצא, שהביאו דרשה בדומה לזה, אלא בלא חיבות דן אביו, שיתפרש שפיר על שבט דן סייע לשבט יהודה, וכגון, בפירוש רבינו אפרים, מנתיבה אשכנזית, כתב, "לָרֶן אַחִיעֶזֶר. שְׁנַעֲשָׂה אַח לַיהוּדָה לְעוֹזְרוֹ מִמְלַכַת הַמִּשְׁכָּן, בְּצַלָּא מִיהוּדָה וְאַחִיעֶזֶר בֶּן אַחִיעֶזֶר לְמַטֵּה דָן...".

אלא שעדיין צ"ב מדברי רבינו אפרים במדבר ז"ו ט', וְנִשְׂאֵי לִבְנֵי דָן אַחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישְׁדִי. אמר דן, אִין עוֹד לֹאֲחֵי מִשְׁדֵי (מלשון 'השלכה'), ומדוע פלט אותי הענין". וכאן כתב להדיא 'אמר דן', ולא שבט דן].

ויתכן לפרש שכונת רבינו אפרים הוא שאמר שבט דן, וכדברי המשב זקנים שם, "הקשה החסיד, למה נפתלי דן קראו בשינוי סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיעזר ונפתלי קראו נשיאם אחיעזר. אלא לפי שהיו אחים ומלפין זו על זה, ושבעין פלט שבט דן, היה משה וישראל מחפזים שמה ל"ז ביניהם, ואמרו, לא לחנם פלה אתכם הענין, והם היו ערומים וטומנים אותם בקירקע. והיו נפתליים אומרים, אחי רק, שאתם קורין אותו רק, בין ענין הוא, כלומר, הוא סורי ונשיאיהם, דן קראו אחיע

סיפור ושאלה בציוד?

חשיבות התורה ולומדיה, הינה מהדברים שאדם שומע אודותיהם כי מיו. מאז היוותו דן בשנים, שיקור מחליף ללמוד את האותיות הקדושות, מסביר לו המלמד ביה, מדוע האותיות נקראו קדושות, כיון שבחן נכתבה התורה שהיא כל חשובה, על ידי ה' שהוא קדוש, ולכן נכתבה הקדושה לאותיות הקדושות, עד שלמדו האותיות תחילה כלל למדו תורה, לכל ינה כשקורא לתורה הינו קדוש. ומסיף והתורה ואומר לפעוט, אם תלמד הרבה תורה כל ימך, גם אתה תהיה קדוש, ותהיה חשוב.

לפני תחילת החובש, ברבים מתלמדי התורה, היא מוותרים על נטיעה עם הילדים, אודות מנדולי ישראל שטי"א, כשכל הודך מסביר ומספר המלמד לילדים, אודות חשיבות התורה ולומדיה, לכל ינה כשקורא לתורה הינו קדוש. וכעת הם הולכים לראות את אחד מאותם יחידים שעמלו וזכו שכל ימיהם בתורה הקדושה, ומכאן חשיבותם וגדולתם.

לפני תחילת לימוד הגמרא הקדושה, הולכים רבים יחד עם תלמידיהם להתברך שכל ימיהם יחד בתורה. ושקוליים לשיבה קטנה או גדולה, מוסיפים לילך להשתטח על קברי דוידקים, התפלה שנים הם יזכו ללמוד בתורה כל ימיהם, לבקש ולהתחנן ולהתפלל, שתורה ה' תהיה חפצם והינו בה יומם וילי.

ההורים מצידים אינם מסתפקים במעט, בכל יום, החל ממונן קצר לאחר השמחה, עוד לפני שהאב מתעסק בשלילת, עומד הוא בזוית ביתו ומתחנן בברכות התורה, "והערב גם ה' אליקנו את דברי תורתך... ונהיה אנתנו וצאצאינו... כולנו יודיעי שמך ולומדי תורתך לשמח...". גם בברכת אהבה רבה, שמבקשים מאבותיהם "תן לנו בליבו בנה להבין ולקדוש לשמח ללמוד וללמד לשמור ולעשות", מפלילים על ילדיהם שיוזכו לכל בקשות אלו. ואף בקדושה סדורה, אהבה השנאה המתחילה בתביות 'בא לציון גואל', רבים הם ההורים המזלזלים דמעה בתביות 'למען לא ינגע לירק ולא נולד לבהלה', שילדיהם הינו חכמים תורה ולומדי תורה כל ימיהם.

תקופה מיוחדת בשנה כל בני מעיני ההורים היא אודות חינוך ילדיהם לתורה ועמלה, היא שיהיה חודש אייר, בנינים המסמכים לערב ראש חודש סיון, בהם מרבים ההורים בנותנין תעלוי הגונים, ומתפללים עוד יותר בכל על על ילדיהם, ובמיוחד בערב ראש חודש סיון, שרבים הם אלו המתענים באותו חודש, לכל הפחות עד חצות, ומרבים בתחינה ותפילה לפני ה' על נפש ילדיהם, ובמיוחד בלילות אודות התורה, שגבשו שניהם וכתבו שירא, רבינו שיעוריו חילוי הורויון ז"ל, המכונה 'הש"ח הקדוש', בספרו 'מס' תמיד, רב מצוה, ק', אשר לו קרוב לרבע מאות שנים, מאז התחיל להתחיל את תורתו והתפשט בעולם, רבים הם ההורים שאינם מוותרים על תפילה נוראה לו למען עתידם הרחוקי של ילדיהם, במיוחד על פי מה שכתב עמלה, "וכל אומר, שירצון תפלה זו, בערב ראש חודש סיון, הוא החודש שבו נתנה התורה, ואז נקראים בנים לה' אליקנו".

ובתפילה זו מבקשים ההורים, "ובכן אבא אליך ה' מלך מלכי המלכים, ואפיל תחנתו יענין לך תליתו עד שתחננו ותשמע ותתן הקדושה להמנין לי וכל ובנות... ולכילתו שיהי ואתנו כולנו יעסקו בתורתך הקדושה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולעשה את כל דברי תלמוד תורתך האבה, והאיני יוצא בתורתך רבנו לבנו במצותיך לאהבה על ידי תלמוד תורתך האבה, והאיני יוצא בתורתך רבנו למפניך שיהא שירא ודעי עוד עולם זרע כשר... יהיו כל בתי תורה מאיר מקרא מאיר משנה מאיר תלמוד מאיר זוא משה מאיר גומלי חסידים מאיר מדות תרומיות מאיר".

בערב, בתקופה זו של השנה, לוחות המודעות עסקו ב'פטיביל החלב', ב'קרנבל הגבינות', אותם שמות אופוליים שנתנו עוקרי התורה לילדים בתורה, והצטיירו אותם המטופלים והמבולבלים ואף התמימים, אינם מבנינים בריעה אשר מצאתם בניהם אחר תרבות אומים חוטאים אלו, על שהפילו נהיה למנהג כבתי עד הקראים חרדיים, לעסוק לתכונם, לעלם ולהכין תערוכות ותחיותיו והעלות בגיהנם עונות גבינה ומאכלי חלב לכל המרבה, כאילו ואין לנו בעולמנו באר שביעות הקדוש, זה מן תורתנו, ולא אכילה ושתייה של מעדני חלב ונאות גבינה.

לעניני הרב, גם בשנים אלו עדיין 'מנהג' רע היה בתוכפן, אבל בכל זאת השתילו ההורים להבין מן חשיבו יותר מ'עונות גבינה בטעם תמאה וויני, בעקבות כך, ההתקפה הפרסומית אודות 'קרנבל חלב הגבינה' נדחתה עד לאחר ערב ראש חודש. לפני ערב ראש חודש, הרזינים עדיין לא התחילו בעונות הגבינה ומעדני החלב, אלא רובם ככולם נסוקים בענין החשוב של חינוך ילדיהם לתורה, כאשר אלו לוחות המודעות משתמט פתולה, ההורה המודעות על שלל מנגנוניהם וצביעה מציעים ההורים את אשר אורח נפשם, אפשרות תפילה מיוחדת על קברו של 'הש"ח הקדוש', בעיה"ק טבריה. במקום קדוש זה, יבכו בעדם ותפילנו עזורים את התפילה המיוחדת המסוגלת ליום זה.

המעניני הוא, שההורים המתפללים על כך הרבה על ילדיהם, בכל עת ובכל שעה, שיוזכו לגדלם לתורה ועמלה, לא כלם הינם מעלי תורה. רבים מהם אף אינם חובשי בית המדרש כל היום, וחלקם בקושי משתמטם שיעוריו יומי, שגם אותו לא ממין מקדישים לשמו. למרות זריחוק היום במעמל התורה, האהרם כולם יודעים היטב, שהחשוב ביותר הטוב ביותר עבור ילדיהם הוא, 'שבתי בניה' כל ימי ימי, לחלות בנעם ה' ולבקש בהבילי, לעסוק בתורה בכל חייהם, וזה הוא חפצם.

ר' זרובבל גאנפאיינערינגערמץ, היה אחד מאלו שאהב להתמסר על שלילות להתפלל ביעורם את התפילה המיוחדת על קברו של הש"ח הקדוש. כמנהגם של אבותיו זה שנים רבות, נלצל את מנזריהם בעיה"ק צפת, לעלות ביום זה ולהשתטח על קברו, גם הוא לא יותר, למרות מגוריו במזרח הארץ. עתיד חינוך ילדיו לעמלה התורה ושחיבותה, המריצה אותו להוציא סכום ניכר מיסיו המצומצם של תפילה מיוחדת ויקרה עד לטבריה הרחוקה, הוא מלבד הצדקה שנתן לזכות ליליו כלמה קופות צדקה ידועות באמנות. כל בני משפחתו ידעו, שהחל מאחרי פסח, כל תקופת 'ספירת העומר', הוא מותר על מאכלי בשר כבדי לחסוך את הסכום הנצרך עבור לנסיעתו זו ולצדקה שמתלקע בקבוצתו, שכולהו תקה שתי' ראה מסבירות נפשו למען תורה ועמלה, ויזכרה לראות את בניו כשתלי יום העלמים בתורה כל ימיהם.

אל רק קאה דורש הוא ר' זרובבל, אלא אף נאה מקיים. ונהגתו הימיומית מהווה דוגמה מיוחדת עבור בניו בחשיבות לימוד התורה ועמלה. בני ביתו יודעים

ששעות תלמודו בכלול הינם קודש ללימוד התורה. מלבד נסיעתו זו החד שנתי לקברו של הש"ח, אינו מבטל ומתלמדו אפילו לשמחות שמחותיו, אם הן מתקיימות בשעות חרדיים. שרדי החולל אצלו, גם כחומה בצורה ויקר מן הון כל הפרעה. החל מנחת בבוקר ועד שבע עבר, למעט הפסקה של כשעתיים לראות צהרים ומנוחה קלה, הוא נמצא בשבת החכמוני בבית המדרש, כאשר כולם יודעים שאין שום טעם לנסות להפריעו. הוא לא יענה ללל להפרעה.

גם בשאר הדעותיו והנהגותו בני ביתו, ניתן להבחין שיעוקר חיינה היא התורה ועמלה. ידוע עדיין כי התורה קנינה במסירתו ויחירו על צרינתו. לא די לרבר על תורה לרצות ללמוד, ויחד עם זאת להיות לחיים הינוג וסותרת לא האפשרות שהיא משפחה יעסוק בתורה. לא ניתן לארוח של בעל תלמיד חכם, וגם להלביש את כל בני המשפחה בבינון חדש בכל עת ומאור, ולקנות כל מכשיר חדש כל מה שרוצים בחנויות. אלא דרכם ואחיותם בדרך התורה היתה כל הימים, גם כשתלמידים כרוך בקשטיים ובנסיונות, ואף כשלא היה להם כל מה שיש לשכניהם. בכל אותם תקופות לא לקות, כחסטר להם בדרים נצרכים, התחוקו הם בידיעה על האושר הגדול והסיפוק הרב שיש ללומדי התורה הקדושה בעולם הזה, שזוכים לעסוק בתורה ה', וזאת מלבד השכר העצום לאין קץ ושעור, המצפה להם בעולם הבא.

למרות שהיה לו לר' זרובבל בביתו משריט סולרי כשר ומאושר, עבור נסיעות ולומנים לקחת עמה היו לו צורך אמיתי במכשיר רב, בכל זאת לא עלה בדעתו ואחיותו בנות לבית המדרש. דבר פשוט היה אצלו שבעת שישב ועסק בתורה הקדושה בבית המדרש' לא היה תחת ידו ועל די ספורו הקדושים, את אותו 'שליח של השטן', הנקרא 'שלפון סולרי', אשר קורע את לימודם של המחוקקים בו קריעים קריעים, ומבטל את השקיות והעמל בתורה, וזאת מלבד הפגיעה בקדושת בית המדרש הנערב עקבות, כך מדובריו חילון שמדברים בו, שמכניסים את כל עסקי העולם הזה אל תחת בית המדרש, גם מפריעים ליושרים בסמוך, שמשתמטת מתקנות מלמוד התורה מפני הדרים שסופרים למושיבים שהשוחיים על ידם, וכן תלמידיהם הנגזרות ללל הלומדים שמנהיגה הבוקעת ממנו כשמתקשרים אליו, הצורמת כל און השומעת את חילול היכל ה' והסתח הדעת על כל הלומדים בבית המדרש.

גם במקרי חרום, כשהיו צריכים להתיקו בדפיוות מבית המדרש, הסתדר ר' זרובבל בכל אורח מכשר, כשעסק אותה חומה עכורו מונית לבית המדרש, כשבתפוסת על כמה שקלים בודדים עלה הנחג אל בית המדרש לקרוא לו ובהזדמנות אחרת, כשאחד מילדיו נפצע והיו צריכים לפנותו לבית החולים, האמבולנס עצר על כל בית המדרש, ואחד מחצות הרפואי עלה לקרוא לו ולהתיק אותו לנסיעה לבית החולים.

ביחס אל אנשי עירו ומקומו, שהינו מקום תורה, עמרו של ר' זרובבל היה כאחד מחשובי האברכים, מוערך על מעלו בתורה והנהגותיו המיוחדות ויעמותו ב'בן אדם לחבירו', כאשר כולם ידעו ללמדיע עליו כאחד חכם, רבנין בסוגיות רבות בש"ס, ויש לו ידיעה רחבת במכה מחלקי התורה.

לא רק חובשי בית המדרש התיכריכו וכיבדו את ר' זרובבל, אלא אף אנשי העמל וה'עלבי תבים' במקום, שראו בו דמות של אבדך מיוחד וכן עליה, וחלקם אף קוה שילכו לבניו למדי ועמלי התורה כמותו.

היה מאותם אלו שהיה נהוג לכבד את ר' זרובבל בכל פעם שנפגשו, היה דינאל גוטסאלינגערמץ, יהודי מבורג שזקנו הלכין יודל על פי מדינות, ומשמש למנהל בית הודארה המקומי, שיוצרי ברב אמרו עליו שכבר סיים למעלה מששה מחזורים של ד"ץ היומי', ואף במחזור זה האחרון, הוא נבחר יהודי עם מאות אברכים במבחנים חרדיים, ובזכות שהוא קובע עיתים לתורה שייך לתורה, לך יש לו הרכיזה רב יותר ללומדי התורה ועמלה, ותמיד שואל בשלומם ומנחה ללומדי להם פני יכלתו.

היה זה בבורקו של ערב אשר חודש סיון, חשור זרובבל הפך ותכנן בעהרי אותו יום ליסוע דרכו וכמנהגו מימים ימימה אל עבר עיה"ק טבריה, להשתטח על קברו של הש"ח הקדוש, להתפלל של 'מנחה' עם יום כיפור קטן' ברוב עם, ולהסיף להתפלל את התפילה המיוחדת המסוגלת לשעה זו.

כשיצא מבית המדרש, לאחר בורק של לימוד ועמל בתורה, היה עליו להספיק לפרוץ קניות ולסדר מספר סידורים עוד לפני הנסיעה, לפתע נכח ר' זרובבל אף לילך אל בית הודארה הסמוך, להפקיד צ'ק לחשבונו, ועל כך הסב ר' זרובבל את צעדיו לבית הודארה, בתקופה שבעשה זו יהיה חור קצר, וזאת קודת ספורות יוכל המשיך לפרט את שאלו סידוריו, ולהספיק בנחת את נסיעתו.

עם כניסתו לבית הודארה חשכו עיניו. התורה באותו יום היה גדול מהרגיל, כמעט על לפתח הסניף, אלא משום שבאותה שעה עבדו רק שני פקידים בקבלת קהל, במקום ארבעה בכל יום. ר' זרובבל ניסה לחשב שוב את חשיבות הפקידה של אותו צ'ק, והגיע למסקנתו מאמש, שאכן יש צורך להפקיד את הצ'ק היים, והפקידו זו אינה ניתנת לדחיה.

חצי שעה ארוכה עברה על ר' זרובבל במטה הלשכת לתורה, כשתלק מהומן הוא משנן משניות מחורקו, ובחלקו האחר נמטה הלשכת את האפשרויות שעותדות לשרותו, כאשר כל אותה עונת המספר שבדו התקדם רק כבשלושים מספרים, וישו עדי כחמישים מספרים לפניו. בדעתו ברב ביטל את כל תוכניתו וסידוריו לאותו יום, וקוה לשלל המחות יוכל להספיק לשוב לביתו בנחת ולאכול ארוחת צהרים לפני שיקום לנסיעתו הארוכה צפונה.

לאחר כשעדים קודת נוספות, כשהתורה התקדם את מספר אחר מספר, ראה בפחד חרדיים הרב אשר סאגאוואנטלערינגער*, היודע בשיעור כך רבים כאחד מתידיי סגולה, והדמיונית המיוחדות, אותם עמלי תורה ככל עת ושעה, שלא מתייענים עם כל הסובב אותם והקורה בעולם, אלא כל מעינים ועיסוקים מאוורים הם אף רק בתורה הקדושה, שאין להם בעולמם אלא ה' אמות של הלכה ותורה עמלה בלבד. כל עת ושעה, בבורק הישנם ובכלם מאוחה, לפני התפילה ואחריה, תוך כדי שואל או מטפל בילדיו, תמיד שונה באהבה ובדבך בעמלה, ולמרות מני מעצריים, בקי בש"ס ופוסקים ורקי וקול.

כשיניאל מנהל בית הודארה ארץ הרב אשר שונבס למקום, מיד עזב את הקוח שעסק בעניניו, ורוץ אל עבר הרב אשר, לראות מה יוכל לסייע בעדו ולסדר את מה שצריך. הרב אשר לא רצה להנות מכתה של תורה, וסייד שיותורו לו כבדי לקדם את תורה, אבל דינאל ללל לא שאל את דעתו, אלא לקח ממנו את מסמכיו והתחיל לטפל בעניניו.

מנין בפרשתנו עפרש"י יכול ר' זרובבל למצוא יישוב ותשובה על שאלתו?

גאנפאיינערינגערמץ - אבדך בוב נחמד. גוטסאלינגערמץ - המבין טוב. סאגאוואנטלערינגער - הלומד יומם ולילה.

תשובה ל"סיפור ושאלה בציוד" שמכוע עשבר

בתשובה לשאלה, מנין בפרשתנו עפרש"י יכל ר' מאיר הכרעי על ספקו ונסתפק בו, האם הידיעה אודות יהדותה של משפחתם אם גדיאל, הבחור שעליו הוציאו לעז שיש ספקות בדבר יהדותו, מסיפקה כדי להכירו כיהודי כשר, או שצריך ראהו ברובה יותו, בעינים נאמינים על ליתרו ולספק אמו. ר' מאיר הכרעי על ספקו, שהידיעה אודות יהדותה של אם גדיאל מספקת בכדי להכירו כיהודי, וזאת מדברי רש"י א' י"ח, עה"פ, "ואת כל העדה הקהילו באַהד לחדש השני ויִתְּלְדוּ עַל מִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת מִן עֲשָׂרִים שָׁנָה וְנִמְקְלָה לְגַלְגַּלְתָּם", וביאר רש"י, "ויתלדו על משפחתם. הביאו ספרי יחוסייהם ומעידו חזקת ליתדם, כל אחד ואחד, התייחס על השבט". מבואר בדברי רש"י, שבכדי לייחס כל אחד על שבטו, די בעידי חזקת ליתדם, שיודיעים שהוא מוחזק כבנו של פלוני, ולא בעינין עדים על ליתרו ממש, ולכאורה ההד"ב בנדה"ד, שפטרסות אין חסרונו ביהדותו של גדיאל, שהקול שיצא עליו, לא היה לו מקור נאמן, אלא רק פטפוטי בעלמא, ועל כן לא בעינין יותר מאשר עידי חזקת יהדות אמו.

שמות הזכרים לשבוע עשבר: הרבינים והב"ח: בחן א.א. - חדרה - שיטה מקובצת המפארה ר"כ. יונגריס א.א. - קרית ספר - ילקוט מעם לועז עמ"ס אבות. גאלמינצער מ.מ. - סקווירא - ילקוט מעם לועז עמ"ס אבות. כחן מ.מ. - בני ברק - ילקוט מעם לועז עמ"ס אבות. יונגרמן י. - מודיעין עילית - תורת הבית. אליך ש. - בני ברק - תורת הבית. מאן י.ג. - לונדון - תורת הבית. הודעה נשלחה ותשלח לזכרים. (מכתב חידוש חוקים)	תקופות נסיון, ניתן לקבל כל שבוע את העלון בפקס או באימייל (ללא תשלום). המעוניינים לקבל, ישלחו את שמם וכתובתם בבתי ברוך, בתוספת מס' טלפון לברורים, לפקס המערכת או למייל: yaepstein@aol.com
---	--

תשובות ושאלות המתפרסמות בעלון זה, יש לשלוח בכתב ברור וקריא, בצירוף שם וטלפון עד ליום ב' בשעה 23.00 בלבד לפקס' 972-8-24 (שעות) או לפקס 1-732-3634947-1 לא למייל yaepstein@aol.com עד יום א' בערב בלבד.

הפרסים לעוד זה: "שולחן ערוך הרב", הוצאה חדשה, ד"כ
עוד ארבעה זכרים נוספים, כל אחד בספר "על הגבורות", ליקוט מרשיים על הקופת שפוט השופטים.
הפרס לשבוע על "סיפור ושאלה בציוד": שני זכרים, כל אחד בספר "מעלות המידות"
להערת, הארות הנגזרות וכל עניני העלון, יש לפנות לפקס' ה"ל.
לתרומות, הנצחיות והפצה ניתן לפנות למערכת

© על הזכויות שמורות ל"איחוד ביהודי" ולרבותיהם - מודיעין עילית - ארץ ישראל